

ZÁVADNÉ LÁTKY – POVINNOSTI A PREVENENCE

zák. č. 254/2001 Sb. o vodách (vodní zákon)

seminář 3. 6. 2026

Ing. Robin NÁSE

ZÁVADNÉ LÁTKY- § 39 odst. 5 v.z.

upozornění – definice závadné látky – NENÍ ODPADNÍ ANI DŮLNÍ VODA

Platí jen pro uživatele závadných látek, který zachází:

- se závadnými látkami ve větším rozsahu – viz. vyhl. č. 450/2005 Sb
- se zvýšeným nebezpečím pro vody – viz. vyhl. č. 450/2005 Sb.
- s nebezpečnými nebo zvlášť nebezpečnými ZL – viz. příloha č. 1 v.z.

Uživatel je povinen učinit přiměřená opatření, aby nevnikly do vod nebo do kanalizací, které nejsou součástí výrobního procesu.

Výčet povinností – zejména:

- umístit zařízení tak, aby nedošlo k nežádoucímu úniku ZL do půdy nebo jejich smísení s odpadními či srážkovými vodami
- používat jen takové zařízení či způsob zacházení, které je vhodné i z hlediska ochrany vod

ZÁVADNÉ LÁTKY- § 39 odst. 5 v.z.

Výčet povinností – zejména:

- nejméně jednou za 6 měsíců kontrolovat sklady a skládky, včetně výstupů jejich kontrolního systému pro zjišťování úniku závadných látek a bezodkladně provádět jejich včasné opravy
- sklady musí být zabezpečeny nepropustnou úpravou proti úniku závadných látek do podzemních vod – *míněno odolné proti působení skladovaných látek*
- **nejméně jednou za 5 let**, pokud není technickou normou nebo výrobcem stanovena lhůta kratší, prostřednictvím OZO **zkoušet těsnost** potrubí nebo nádrží určených pro skladování a prostředků pro dopravu **zvlášť nebezpečných závadných látek a nebezpečných závadných látek**
- bezodkladně odstraňovat závady zjištěné při zkoušce těsnosti

ZÁVADNÉ LÁTKY - § 39 v.z.

Výčet povinností – zejména:

Pro zkoušky těsnosti jsou stanoveny výjimky:

- výjimka – sklady ropy a ropných produktů nad 1 000 m³
- výjimka – sklady hnojiv a výluhů z objemných krmiv
- výjimka – sklady látek pro úpravu vody na vodu pitnou a pro ČOV

Výjimky mají podmínky uvedené v tomto §.

- vybudovat a provozovat odpovídající kontrolní systém pro zjišťování úniků závadných látek – viz. vyhl. č. 450/2005 Sb.
- zajistit, aby nově budované stavby byly zajištěny proti nežádoucímu úniku těchto látek při hašení požáru

ZÁVADNÉ LÁTKY - vyhl. č. 450/2005 Sb.

Vyhl. č. 450/2005 Sb. o náležitostech nakládání se závadnými látkami a náležitostech havarijního plánu, způsobu a rozsahu hlášení havárií, jejich zneškodňování a odstraňování jejich škodlivých následků

§ 2 - Vymezení pojmů

- zacházení ve větším rozsahu a se zvýšeným nebezpečím pro vody = havarijní plán + povinnosti podle § 39 odst. 5 v.z.
- uživatel závadných látek - každý, kdo s těmito látkami zachází
- nadzemní nádrží - nádrž, u níž je umožněna kontrola všech vnějších stěn a dna, a nádrž s povrchem zakrytým snímatelnou tepelnou izolací.

ZÁVADNÉ LÁTKY - vyhl. č. 450/2005 Sb.

§ 3 - Náležitosti nakládání se závadnými látkami

- funkce kontrolního systému

a) kontinuální technické zjišťování těsnosti zařízení, v němž je obsažena závadná látka,

b) zjišťování přítomnosti závadné látky v okolí zařízení, včetně horninového prostředí povrchových a podzemních vod,

c) trvalé měření hladiny závadné látky s indikací proti přeplnění a úniku,

d) senzorickou kontrolu těsnosti zařízení, nebo

e) senzorickou kontrolu stavu a vlivu závadných látek uložených mimo zařízení podle zvláštního právního předpisu na okolní prostředí.

ZÁVADNÉ LÁTKY - vyhl. č. 450/2005 Sb.

§ 3 - Náležitosti nakládání se závadnými látkami

- kontrolní systém u nadzemních zařízení, u kterých je možné provést sensoricky kontrolu celého jejich vnějšího pláště, může být založen na sensorickém pozorování uživatelem nebo jím vyškolenou a pověřenou osobou
- kontrola uživatele a vedení evidence o kontrole
 - vizuální prohlídka skladů a skládek
 - posouzení jejich technického stavu
 - kontrola výstupů z technických kontrolních systémů
 - kontrola funkčnosti systémů pro průběžné měření výšky hladiny a pro ochranu proti přeplnění
 - uživatel musí mít technickou výkresovou dokumentaci kontrolovaných zařízení

ZÁVADNÉ LÁTKY- vyhl. č. 450/2005 Sb.

§ 3a – požadavky na OZO a provádění zkoušky těsnosti OZO

§ 5 – náležitosti havarijního plánu (níže výtah)

- výčet a popis možných cest havarijního odtoku závadných látek a odtoku vod použitých k hašení
- situace odvodnění – kanalizační vpusti, zaústění kanalizace
- bezprostřední opatření při úniku – viz. výčet a popis únikových cest
- výčet a popis stavebních, technologických a konstrukčních preventivních opatření
- výčet a popis organizačních preventivních opatření a technických prostředků (druh, množství, účel) využitelných při bezprostředním odstraňování příčin a následků havárie
- situace s vyznačením místa uložení těchto technických prostředků

ZÁVADNÉ LÁTKY- vyhl. č. 450/2005 Sb.

§ 5 – náležitosti havarijního plánu (níže výtah)

- popis postupu po vzniku havárie v členění na:
 1. bezprostřední odstraňování příčin havárie
 2. hlášení havárie
 3. zneškodňování havárie
 4. odstraňování následků havárie
 5. vedení dokumentace o postupech použitých při zneškodňování a odstraňování následků havárie
- telefonní spojení

Zkoušky těsnosti – problematika v praxi

Ve většině případů a při používání „zařízení“ v souladu s účelem – není problém.

Problém vytváří:

lidová „tvořivost“ a „vynalézavost“

z toho vyplývající hledání „právních“ klíček

závěrem jsou pak „zkratky“ ve výkladech a závěrech

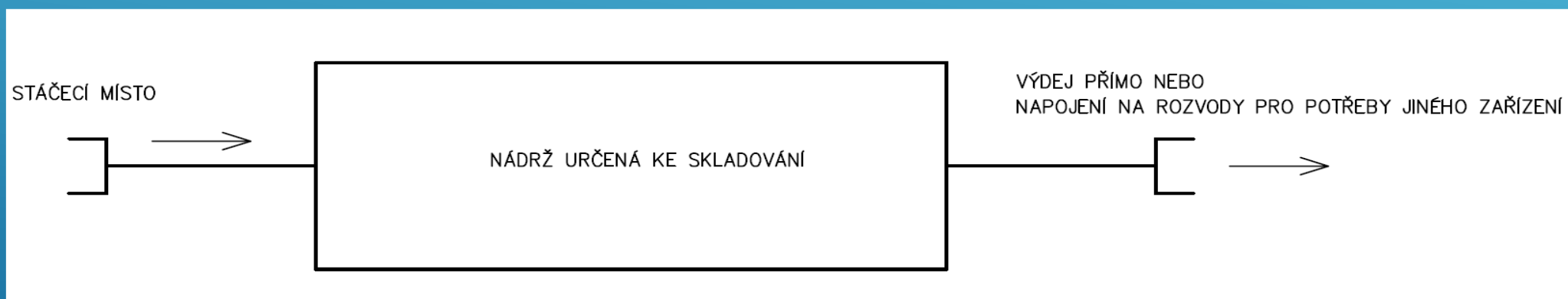
Základem pro legální provoz je používání „zařízení“:

- v souladu s jejich primárním účelem
- v souladu s certifikací
- podmínkami výrobce
- dodržení „celistvosti“ zařízení, které je garantováno výrobcem

Zkoušky těsnosti – problematika v praxi

Účel „zařízení“

1. **skladovací nádrže** – slouží ke skladování, jsou většinou stavebně povoleny (viz. též § 17 v.z.), jsou pevně a trvale umístěny – mají standardní systém provozu – příjem (stáčecí místo) – uskladnění – výdej či rozvody dále po areálu ke koncovému zařízení

Zkoušky těsnosti - ANO

Zkoušky těsnosti – problematika v praxi

Účel „zařízení“

2. přepravní obaly – sudy (nejčastěji ocelové á 200 l) a IBC kontejnery

- slouží zejména k přepravě a opakovanému použití
- „skladováním“ je rozuměno jejich uložení ve skladu
- „výdej“ je převážně „pumičkou“ u sudů či ventilem u IBC kontejnerů do přenosných nádob
- po vyprázdnění se vracují k dalšímu doplnění

Zkoušky těsnosti podle § 39 v.z. – NE.
Integrita a těsnost je zajištěna dodavatelem „obsahu“

Zkoušky těsnosti – problematika v praxi

Účel „zařízení“

3. provozní nádrže, jsou součástí výrobku, který je využívá pro svoji hlavní funkci a účel.

Např. palivová nádrž u aut a strojů, nádrže u elektrocentrál atd.

Tyto nádrže jsou nedílnou součástí výrobku sloužícímu jinému účelu, než je skladování a výdej závadných látek. Jsou „integrovány“ ve výrobku a technický stav výrobku jako celku je zajištěn pokyny výrobce a jeho požadavky na řádný a bezporuchový provoz.

Zkoušky těsnosti podle § 39 v.z. – NE.
Integrita a těsnost je zajištěna dodavatelem „výrobku“

Zkoušky těsnosti – problematika v praxi

Účel „zařízení“

4. havarijní jímky - účelem havarijní jímky je zachycení a akumulace závadných látek při jejich úniku mimo zařízení určená k jejich skladování, rozvodů atd.

Neslouží tedy primárně ke skladování závadných látek. Obdobně též výrobky označené jako „záchytné vany“.

Jsou většinou stavebně povoleny za účelem daným v povolení tj. účelem je, že mají zachytit skladované látky:

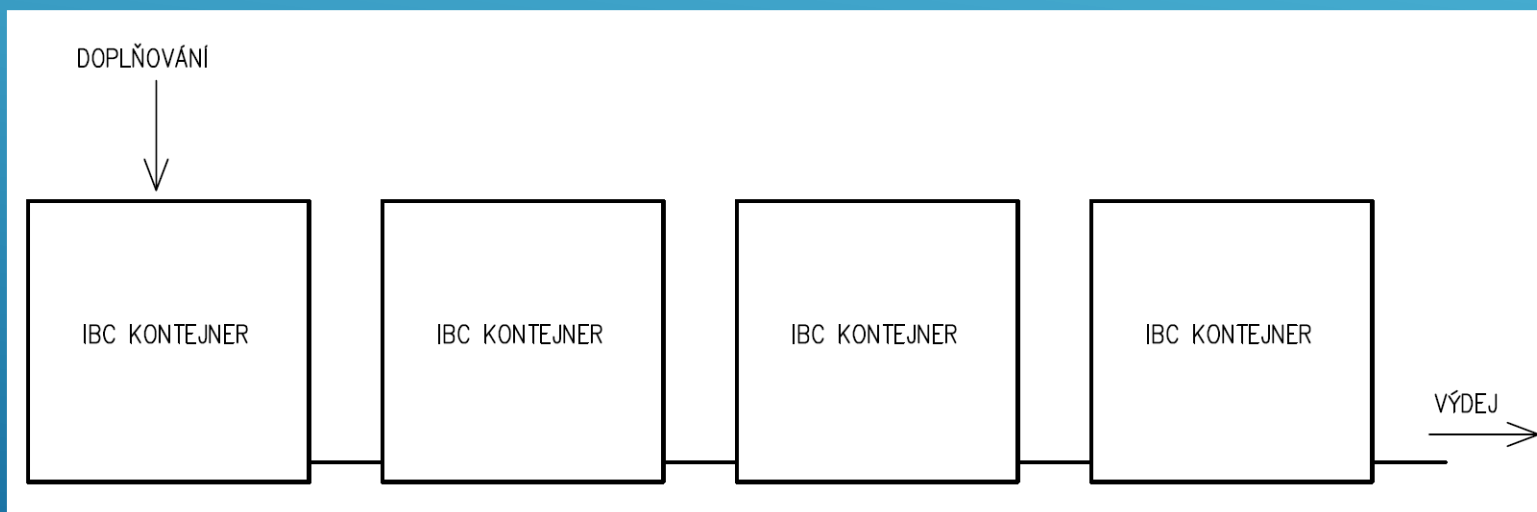
- musí být tedy těsné
- stavebně způsobilé k plnění své funkce
- případné zkoušky těsnosti jsou pak v gesci stavebního úřadu pro zajištění funkce a účelu stavby

Zkoušky těsnosti podle § 39 v.z. – NE.

Zkoušky těsnosti – problematika v praxi

Lidová „tvořivost“ a „vynalézavost“

Využití zařízení k jinému účelu než je jeho primární účel. IBC kontejnery přestaly sloužit svému primárnímu účelu a po úpravě (otázku legality a certifikace ponecháme stranou) však slouží jako uskladňovací nádrž – viz. bod 1 – stejný princip

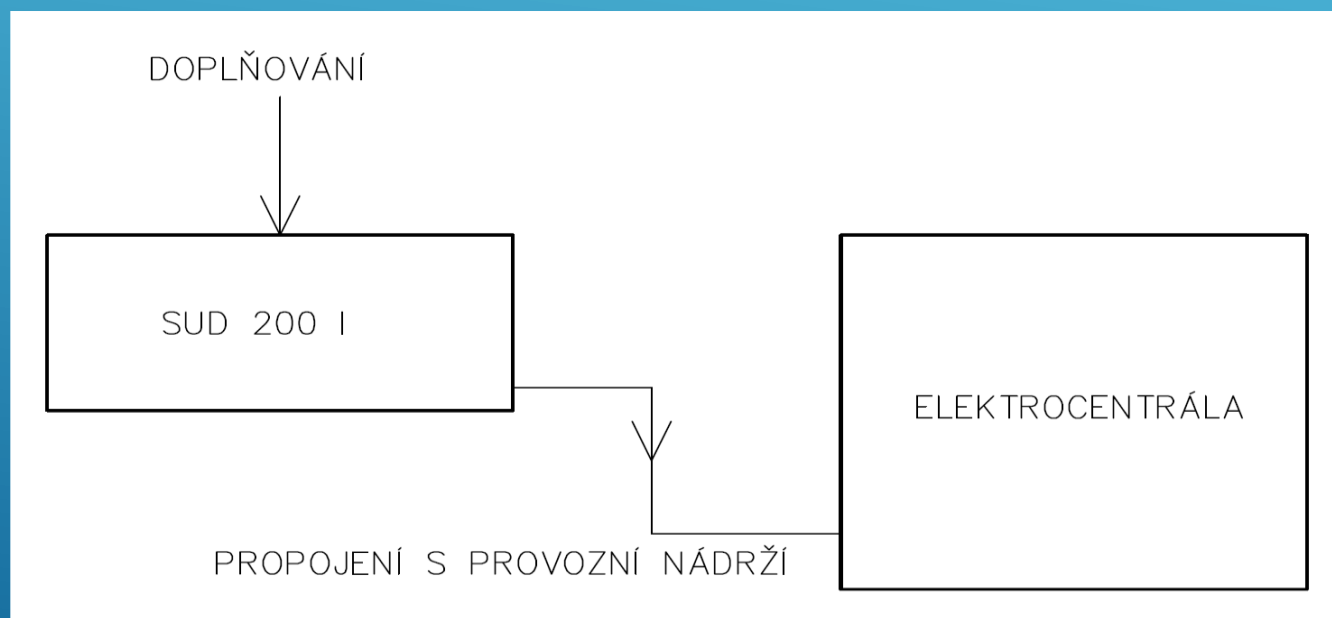

Zkoušky těsnosti podle § 39 v.z. – ANO.

Zkoušky těsnosti – problematika v praxi

Lidová „tvořivost“ a „vynalézavost“

Využití zařízení k jinému účelu než je jeho primární účel. Sud nyní neslouží svému účelu a po úpravě (otázku legality a certifikace ponecháme stranou) však slouží jako uskladňovací nádrž – viz. bod 1 – stejný princip

Zkoušky těsnosti podle § 39 v.z. – ANO.

Zkoušky těsnosti – problematika v praxi

Lidová „tvořivost“ a „vynalézavost“

- z toho vyplývající hledání „právních“ klíček
 - v prvním případě odkaz na „přepravní obal“
 - v druhém případě odkaz na „provozní“ nádrž
- závěrem jsou pak „zkratky“ ve výkladech a závěrech
 - zkratkovitý výklad – sudy á 200 l a IBC kontejnery musí mít zkoušky těsnosti podle § 39 v.z.

Prokázání souladu s vodním zákonem a vyhláškami

Prokázání tj. co má uživatel předložit při kontrole je dáno přímo vodním zákonem a příslušnou vyhláškou

- § 39 odst. 2- havarijní plán
 - aktualizovat (do jednoho měsíce po provedené změně – viz. § 6 odst. 6 vyhl. č. 450/2005 Sb.) a hlídat platnost rozhodnutí o jeho schválení
 - ukládat prohlášení pracovníků zacházejících se závadnými látkami a postupujícími podle HP – viz. § 6 odst. 7 vyhl. č. 450/2005 Sb.
 - provádět záznamy o provedených opatřeních a uchovávat 5 let – podrobnosti viz. § 5 odst. 4 vyhl. č. 450/2005 Sb.
- § 39 odst. 5
 - výsledky zkoušky těsnosti
 - evidence kontrol skladů a kontrolních systémů + technická výkresová dokumentace - § 3 vyhl. č. 450/2005 Sb.
 - předpis pro provedení zkoušky těsnosti - § 3a vyhl. č. 450/2005 Sb.

Prokázání souladu s vodním zákonem a vyhláškami

- § 39 odst. 7 – záznamy zvlášť nebezpečných závadných látek – podrobnosti § 4 vyhl. č. 450/2005 Sb.
- mít k dispozici souhlas vodoprávního úřadu podle § 17 v.z. – cit. „*Souhlas vodoprávního úřadu je třeba ke stavbám, zařízením nebo činnostem, k nimž není třeba povolení podle tohoto zákona, které však mohou ovlivnit vodní poměry*“

Doporučuji uchovávat i revize, kontroly aj. náležitosti vyplývající z jiných (stavebních, strojních, požárních, bezpečnostních) předpisů pro objekty, zařízení, stroje aj., které souvisejí s nakládáním se závadnými látkami.

Dále doporučuji pro provoz a zabezpečení využít ČSN 75 3415 – Objekty pro manipulaci s ropnými látkami a jejich skladování v návaznosti na ČSN 65 0201 Hořlavé kapaliny – prostory pro výrobu, skladování a manipulaci.

DĚKUJI ZA POZORNOST

seminář 3. 6. 2026

Ing. Robin NÁSE